

Sám sebou se chlubit nebudu, leda svými slabostmi. Volal jsem k Pánu, aby mne zbavil trápení, které mne sráží, ale on mi řekl: "Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla."

Zhruba takhle to napsal na začátku našeho letopočtu jeden svědek Božích činů, apoštol Pavel, a my se i po jeho vzoru učíme snášet dobré i zlé, tak abychom i v lidské slabosti našli Boží sílu. Kéž je tomu tak i dnes. Milost vám a pokoj v Božím jménu. Amen

Sám sebou se chlubit nebudu...

Pane Bože, člověk se rád něčím pochlubí; aspoň svými neduhy a nezdary, když není čím jiným. Snad je to proto, že nechceme být na světě sami: že stojíme o něčí pozornost a blízkost.

Díky, Pane Bože, za to, že na světě opravdu úplně sami nejsme. Díky za to, že se nás nezříkáš a že dokonce kolem sebe máme lidi, kterým můžeme být bližními a oni nám.

Odpust', prosíme, když to všechno nějak krachuje a drhne. Odpust' všechnu naši lidskou nevraživost. Odpust', chybí-li v našich vztazích tvá svoboda, která nám rozvazuje ruce v jednání s tímhle světem;

odpust', ostrouhá-li v našich vzájemných vztazích tvá pravda a my někomu ublížíme nebo se sami užíváme;

odpust', má-li v našich slovech tvá naděje sotva tak na kahánku a my jsme druhým lidem proroky šedi a nanicovatosti;

odpust', schází-li v tom, co děláme, tvá láska, a náš svět se pak stává nehostinným místem bez radosti.

Odpust', prosíme, co bylo špatně, a dej nám sílu napravit, co se dá.

Nu 22,21-35 Bileám ráno vstal, osedlal svou oslici a jel s moábskými velmoži. I vzplanul Bůh hněvem, že jede, a Hospodinův posel se mu postavil do cesty jako protivník. On pak jel na své oslici a byli s ním dva jeho mládenci. Oslice spatřila Hospodinova posla, jak stojí v cestě s taseným mečem v ruce, uhnula z cesty a šla polem. Bileám oslici bil, aby ji zase zavedl na cestu. Tu se postavil Hospodinův posel na pěšinu mezi vinicemi, kde byly zídky z obou stran. Oslice spatřila Hospodinova posla, přitiskla se ke zdi, přitiskla ke zdi i Bileámovu nohu a on ji znovu bil. Hospodinův posel opět přešel a postavil se v soutěsce, kde nebylo možno uhnout napravo ani nalevo. Oslice spatřila Hospodinova posla a klesla pod Bileámem. Bileám vzplanul hněvem a bil oslici

holí. Tu otevřel Hospodin oslici ústa a ona řekla Bileámovi: „Co jsem ti udělala, že mě již potřetí biješ?“ Bileám oslici odpověděl: „Protože si ze mne děláš blázny! Mít v ruce meč, byl bych tě už zabil.“ Oslice Bileámovi odpověděla: „Což nejsem tvá oslice, na níž jezdíš odjakživa až do dneška? Udělala jsem ti někdy něco takového?“ Řekl: „Ne.“ I sňal Hospodin clonu z Bileámových očí a on spatřil Hospodinova posla, jak stojí v cestě s taseným mečem v ruce. Poklonil se a padl na tvář. Hospodinův posel mu řekl: „Proč jsi svou oslici už třikrát bil? Hle, to já jsem vyšel jako *tvůj* protivník, protože mám tu cestu za pochybenou. Oslice mě spatřila a vyhnula se mi, teď už potřetí. Kdyby se mi nevyhnula, byl bych tě věru zabil a ji nechal naživu.“ Bileám odvětil Hospodinovu poslu: „Zhřešil jsem. Nevěděl jsem, že ty ses mi postavil do cesty. Avšak jestliže se ti to nelíbí, vrátím se zpátky.“ Hospodinův posel odpověděl Bileámovi: „Jdi s těmi muži, ale nebudeš mluvit nic než to, co já budu mluvit k tobě.“ Bileám tedy šel s Balákovými velmoži.

J 12,49-50 Neboť jsem nemluvil sám ze sebe, ale Otec, který mě poslal, přikázal mi, jak mám mluvit a co říci. A vím, že jeho přikázání je věčný život. Co tedy mluvím, mluvím tak, jak mi pověděl Otec.“

Příběh je to známý, tak jej připomeňme jen velmi stručně: Minulost za nic nestála a Boží lid vyrazil do lepších časů, jenže ty lepší časy se ne a ne dostavit. Připadá jim, jako by jen bloudili od jedné překážky k další, a Boží doprovod přitom skoro nevnímají. Jednou z těch mnoha překážek mělo být i zlořečení, které si pro ně jakýsi nevýznamný panovník objednal u profesionála, jenž se tím živil. Že by kletba či požehnání (a vůbec slovo) měly takovou moc? Kupodivu ano: stačí sledovat, jakou moc má důvěra – a že její ztráta dokáže položit na lopatky banku nebo vládu nebo ledaskoho, kdo si dosud připadal silný. Když někomu důvěřujete, ledacos mu odpustíte. Když někomu nedůvěřujete, moc s vámi nepořídí po dobrém ani po zlém. Když slyšíte požehnání, dostává ta důvěra ještě další rozměr: že Bohu můžete věřit, však také on vám důvěřuje (a ledacos odpustí). Ale když místo toho zazní zlořečení a kletba? Co pak? O tom je tenhle příběh.

Vyprávění se věnuje onomu profesionálovi, jak se mu do té akce nechtělo, ale za prachy si dal říct a vydal se na cestu, aby za sjednaný honorář takříkajíc naházel Božím poutníkům klacky pod nohy. I na něj však čeká překážka, ale taková, na kterou peníze nestačí: Hospodinův

hněv. V tu chvíli se na moment stane hrdinkou příběhu oslice, která ten Hospodinův hněv vnímá – na rozdíl od svého pána, jenž chce život řídit jako sérii zakázek, které je třeba splnit a pořádně za ně inkasovat.

Sociologové upozorňují, že pocit a prožitek štěstí souvisí s penězi mnohem míň, než by jeden čekal: ekonomický úspěch je fajn, ale k blahu sám o sobě nepovede. Tenhle profesionální zaklínač ty studie neznal a není divu, že mu byl vzdor jeho oslice nepochopitelný a nepřijatelný. Hodlá ji přivést k rozumu a k pořádku, jak se to s těmi dole dělává.

Oslice na něj promluvila, to se v literatuře stává. Nemusela být chytřejší než on, o to vůbec nejde, ale viděla cosi, co on ve své zaslepenosti vůbec nevnímal. Ovládal technologii moci, dokázal by bravurně naházet nešťastníkům klacky pod nohy a zvěstovat jim, že na ně Bůh kašle, dovedl by to možná líp než kdo jiný (však se za to dočkal obdivu a jeho jméno se dochovalo na jakýchsi vykopávkách) – jenže je tu ten Boží hněv, s nímž nepočítal.

Boží hněv tu není proto, aby se ten chlap začal bát; Boží hněv je obrácen proti zlu, jež tu bylo na programu, ale Bůh ho nechtěl. Taky to podle toho dopadlo: věhlasný mág místo zlořečení adresoval poutníkům požehnání. Oni to ovšem nevědí a pořád si vedou svou o tom, že je jim víra k ničemu, když je Bůh nechrání (v čemž se tedy hrubě mýlili). Ale Bůh jim důvěřuje, tak jim leccos odpustí, a podnikne toho ještě hodně, aby důvěřovali i oni jemu.

Ozvěna toho příběhu je i v Novém zákoně v knize Skutků. Jistý Saul tam rovněž vyrazil na cestu, že bude lovit křesťany, a když už jim nemůže zakroutit krkem, aspoň je dostane za mříže. Tentokrát to snad ani nebylo za peníze, ale z čirého fanatismu, jenž v lidech jiného přesvědčení vidí zrůdy (tahle zpotvořenina víry se najde ve všech náboženstvích, co jich po světě je, včetně našeho, a v agresivních ideologiích všeho druhu, včetně těch, co kdy byly u nás). Saul o těch, po kterých šel, možná mnoho nevěděl a blíž je asi neznal, ale své poslání (naházet jim klacky pod nohy) považoval za svaté. Jenže tu bylo cosi, co bych po způsobu ozvěny nazval Hospodinův hněv...

„Proč mě pronásleduješ?“ povídá Saulovi kdosi. Neviděl kdo (vždyť byl zaslepený) a pak už se v tom nevyznal vůbec, to když mu ten hlas

řekl, že háže klacky pod nohy samotnému Bohu. Ale pořád platí, že Boží hněv se obrací proti zlu – a ten, kdo se ho dopouští, má šanci začít líp. „Miluj Boha“ (to fanaticům jde) „a miluj bližního, jako sám sebe“ (to jim musí poradit nějaký osel nebo něčí hlas). Věhlasný mág i fanatický věrozvěst narazili na překážku, kterou nečekali (řekněme na anděla s taseným mečem), a nebylo jasné, jak to s nimi bude dál. A v obou příbězích nastal vlastně zázrak: slavnému profíkovi na zkázu vložil Bůh do mysli i do úst požehnání (jak to udělal, to nevím, ale evidentně to jde) a z protikřesťanského fanatika Saula se stal křesťanský (už nefanatický) apoštol známý pod jménem Pavel, který až do omrzení opakoval, že abyste byli dobří, k tomu stačí, aby o to stál Bůh (a on o to stojí, tak to přijměte za své).

Překážky, které na člověka číhají na životní cestě, radosti nepřidají. Ale nepleťme si je s Boží vůli tak, že bychom je hned nazývali třeba trest. Možná je to něco jako anděl s taseným mečem, varování a šance v jednom – a zatím není jasné, jak to s námi bude dál. A platí to i v širším měřítku: mnohokrát se lidské dějiny zašmodrchaly ve válkách, katastrofách či epidemiích a po nich byl svět trochu jiný než dřív. Jaký, to nikdy nebylo jasné předem a není ani dnes a záleží to i na nás. Z těch dvou příběhů si k tomu zkuste zachovat v paměti Hospodinův hněv s taseným mečem, Boží požehnání pro lidi, kteří o něm ani nevědí, důvěru k Bohu, tak jako on důvěřuje vám a leccos vám odpustí, a taky to, co opakoval Pavel: že abyste byli dobří, k tomu stačí, aby o to stál Bůh, a on o to stojí, tak to přijměte za své.

Abyste byli dobří, k tomu stačí, aby o to stál Bůh, a on o to stojí, tak to přijměte za své a ať vám to do života dává sílu a inspiraci.

Kéž vás milost, láska a pravda provázejí, kamkoli zamíří vaše kroky, a Boží pokoj prozáří vaše dny a povede vaše cesty.